

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ મધ્યે ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં

આર / સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં.૧૪૭૧૨/૨૦૨૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી સુનિતા અગ્રવાલ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડી. એન. રે

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
	હા	

=====

દીપક કુમાર ધીરુભાઈ પટેલ

વિરુદ્ધ

ભારત સંઘ અને અન્ય.

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર નંબર ૧ માટે શ્રી નિસર્ગ પી રાવલ (૭૨૬૨)

સુશ્રી હેતલ જી. પટેલ, પ્રતિવાદી નંબર ૩ માટે સહાયક સરકારી વકીલ

પ્રશ્નકર્તા નંબર ૧, ૨ માટે મિસ અર્યના યુ. અમીન (૨૪૬૨)

પ્રતિવાદી નંબર ૪ માટે શ્રી ચશ પી મોહતા (૭૪૨૩) સાથે વકિલ શ્રી આદિલ મિર્ઝા,

=====

કોરમ: માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી સુનિતા અગ્રવાલ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડી. એન. રે

તારીખ: ૧૦/૦૨/૨૦૨૬

મૌખિક ચુકાદો

(તંત્રી: માનનીય મુખ્ય ન્યાયામૂર્તિ શ્રીમતી ન્યાયામૂર્તિ સુનિતા અગ્રવાલ)

૧. પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોની દલીલો સાંભળીને અને રેકૉર્ડની ચકાસણી કરીને, એ નોંધવું યોગ્ય છે કે પ્રસ્તુત પિટિશનર વલસાડ તાલુકા અને જિલ્લાના

મોજે સરોઢી મુકામે આવેલ, રપ૩ર ચોરસ મીટર ક્ષેત્રફળ ધરાવતા રેવેન્યુ સર્વે/બ્લોક નં. ૧૪૪ [જૂનો સર્વે/બ્લોક નં. ૫૨૧] ના સહ-માલિક/સંયુક્ત માલિક છે. સામા હુકમનામાની તારીખ ૧૮.૦૪.૨૦૨૩ હેઠળ પિટિશનરને તેમના હિસ્સા મુજબનું યોગ્ય વળતર આપવામાં આવ્યું નથી તેવો દાવો પિટિશનર કરે છે.

૨. રિટ પિટિશનમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે પિટિશનર અને પ્રતિવાદી નં. ૪ સગા ભાઈઓ છે અને ઉપરોક્ત જમીનના સંયુક્ત માલિકો છે, જે હકીકત પ્રતિવાદી નં. ૪ દ્વારા વિવાદિત નથી. પ્રશ્નવાળી જમીન સંપાદનની કાર્યવાહી રેલવે (સુધારા) અધિનિયમ, ૨૦૦૮ હેઠળ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને પ્રશ્નવાળી જમીન તેમજ તેના પર ઊભેલા પાક અંગે તારીખ ૩૦.૦૪.૨૦૨૨ ના રોજ જાહેર કરાયેલા પુરસ્કાર (એવોર્ડ) સાથે પૂર્ણ થઈ છે. ઊભેલા પાક અને સંપાદિત જમીન પરના અમુક બાંધકામ માટે બે ભાઈઓ વચ્ચે વળતરની વહેંચણી અંગે વિવાદ ઊભો થયો હતો.

૩. રિટ પિટિશનમાં દલીલ કરવામાં આવી છે કે રેન્જ ફોરેસ્ટ અધિકારીએ તારીખ ૦૨.૧૨.૨૦૨૧ ના પત્ર દ્વારા નાયબ વન સંરક્ષક, વલસાડને પંચનામું કરવા અને અહેવાલ સબમિટ કરવા જણાવ્યું હતું. તારીખ ૩૦.૦૪.૨૦૨૨ ના

એવોર્ડની જાહેરાત પછી તારીખ ૦૨.૦૬.૨૦૨૨ ની નોટિસ પિટિશનર તેમજ પ્રતિવાદી નં. ૪ ને પાકના વળતર પેટે રૂ. ૩૨,૧૨,૧૭૭/- ની રકમની ચુકવણી માટેની ઔપચારિકતાઓ પૂર્ણ કરવા જરૂરી દસ્તાવેજો સાથે તારીખ ૨૦.૦૬.૨૦૨૨ ના રોજ રૂબરૂ હાજર રહેવા માટે પાઠવવામાં આવી હતી.

જ. એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે તારીખ ૨૬.૦૮.૨૦૨૨ ના રોજ નોટિસ મળ્યા પર, પિટિશનરે તારીખ ૨૭.૦૮.૨૦૨૨ ના રોજ પોતાનો જવાબ રજૂ કર્યો હતો જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે પ્રતિવાદી નં. ૩ ને નીચે મુજબ માહિતી આપી હતી:

અ. સંપાદિત જમીન પિટિશનર અને પ્રતિવાદી નં. ૪ ની સંયુક્ત માલિકીની અને કબજા હેઠળની હતી, જે મહેસૂલી રેકૉર્ડ પરથી નિર્વિવાદપણે સ્પષ્ટ થાય છે.

બ. જો વળતરની રૂ. ૩૨,૧૨,૧૭૭/- ની રકમ બે સહ-માલિકો વચ્ચે સરખી રીતે વહેંચવામાં આવે તો પિટિશનરને કોઈ વાંધો નથી. જરૂરી દસ્તાવેજો અને બેંક વિગતો પણ જોડવામાં આવી હતી.

ક. જો પિટિશનરની જાણ અને સંમતિ વગર વળતરની રકમની વહેંચણી કરવામાં આવશે, તો પિટિશનર યોગ્ય કાનૂની કાર્યવાહી શરૂ કરશે.

પ. ફરીથી તારીખ ૧૬.૦૧.૨૦૨૩ ના રોજ પિટિશનર તેમજ પ્રતિવાદી નં. ૪ ને તારીખ ૩૦.૦૧.૨૦૨૩ ના રોજ રૂબરૂ હાજર રહેવા માટે બોલાવતી નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી. પિટિશનર દ્વારા એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે પિટિશનર

અને પ્રતિવાદી નં. ૪ બંને સક્ષમ સત્તાધિકારી એટલે કે પ્રતિવાદી નં. ૩ સમક્ષ હાજર રહ્યા હતા અને ત્યારે એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે વળતરની રકમ તેમની વચ્ચે સરખી રીતે વહેંચવામાં આવશે. જો કે, પાછળથી પ્રતિવાદી નં. ૪ એ વળતરની રેશનની સમાન વહેંચણી સ્વીકારવાની ના પાડી દીધી. જેના પરિણામે, પિટિશનરે પ્રતિવાદી નં. ૩ ને વળતરની રકમ વિતરિત ન કરવા વિનંતી કરતો તારીખ ૨૦.૦૨.૨૦૨૩ નો પત્ર લખ્યો હતો.

૬. સહ-માલિકો વચ્ચે ફાળવણી અંગે ચાલી રહેલા વિવાદ છતાં, સક્ષમ સત્તાધિકારી એટલે કે પ્રતિવાદી નં. ૩ એ માત્ર પ્રતિવાદી નં. ૪ ને ૪ જમીન પરના વૃક્ષો અને માળખાકીય ખર્ચની સામેના સમગ્ર વળતરની ચુકવણી મંજૂર કરતો તારીખ ૧૮.૦૪.૨૦૨૩ નો સામા હુકમ પસાર કરવાની કાર્યવાહી કરી હતી, જેના માટે રૂ. ૩૦,૬૮,૫૨૦/- ની રકમનો તારીખ ૧૬.૦૫.૨૦૨૩ નો ચેક નં. ૫૩૮૫૬૩ આપવામાં આવ્યો હતો.

૭. પિટિશનરની દલીલ છે કે તારીખ ૧૮.૦૪.૨૦૨૩ ના એવોર્ડ પાસ કરવા અંગેની માહિતી તેમને આર.ટી.આઈ. અરજી પરથી મળી હતી, જેમાં પ્રતિવાદી નં. ૪ દ્વારા લખાયેલા તારીખ ૧૩.૦૩.૨૦૨૩ ના પત્રની નકલ અને પિટિશનરની ગેરહાજરીમાં તારીખ ૧૦.૦૩.૨૦૨૩ ના રોજ તૈયાર કરાયેલ કથિત પંચનામું પૂરું પાડવામાં આવ્યું હતું.

૮. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે સક્ષમ સત્તાધિકારીએ સુનાવણીની કોઈ તક આપ્યા વગર પિટિશનરની પીઠ પાછળ તારીખ ૧૮.૦૪.૨૦૨૩ નો સુધારાત્મક

એવોર્ડ પાસ કરીને તારીખ ૩૦.૦૪.૨૦૨૨ ના એવોર્ડમાં ફેરફાર કર્યો હતો. ત્યારબાદ પિટિશનર દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી હતી અને સ્પેશિયલ સિવિલ અરજી નં. ૩૩૧૫ સન ૨૦૨૫ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જે વધુ વિગતો સાથે નવી પિટિશન દાખલ કરવાની છૂટ આપીને પાછી ખેંચી લેવામાં આવી હતી.

૯. પ્રસ્તુત રિટ પિટિશનમાં કરવામાં આવેલી પ્રાર્થના તારીખ ૧૮.૦૪.૨૦૨૩ ના સુધારેલા એવોર્ડને રદ કરવાની અને સુનાવણીની યોગ્ય તક પૂરી પાડ્યા બાદ, પ્રશ્નવાળા પાકમાં પિટિશનરના હિસ્સાની મર્યાદામાં તેમને વળતર વિતરિત કરવાની છે.

૧૦. તારીખ ૧૮.૦૪.૨૦૨૩ ના સુધારેલા એવોર્ડની માત્ર પ્રાથમિક ચકાસણી દર્શાવે છે કે વળતરની સમગ્ર રકમ વિતરિત કરવા માટેનો ઉપરોક્ત હુકમ/એવોર્ડ માત્ર તારીખ ૧૩.૦૩.૨૦૨૩ ના રોજ પ્રતિવાદી નં. ૪ દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજી પર અને તારીખ ૧૦.૦૩.૨૦૨૩ ના પંચનામાના આધારે પસાર કરવામાં આવ્યો છે. સામા હુકમમાં સુનાવણી માટે નક્કી કરાયેલી તારીખની જાણ કરતી પિટિશનરને જારી કરાયેલી કોઈ નોટિસ વિશે એક શબ્દ પણ નથી. તારીખ ૧૦.૦૩.૨૦૨૩ નું પંચનામું પિટિશનરની ઉપસ્થિતિમાં તૈયાર કરવામાં આવ્યું ન હતું તે નિર્વિવાદ હકીકત છે.

૧૧. પ્રતિવાદી નં. ૪ ની વતી દાખલ કરવામાં આવેલા એક્ઝિડેવિટ-ઇન-રિપ્લાયમાં, વધારાના નિવેદનો કરીને રિટ પિટિશનમાં કરવામાં આવેલા દાવાઓને નકારવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે, પરંતુ રિટ પિટિશન સામે કોઈ

ચોક્કસ પેરાવાઈઝ જવાબ નથી. એફિડેવિટના પેરા-૨ માં એવું નિવેદન છે કે જવાબદાર પ્રતિવાદી નં. ૪ પ્રસ્તુત કેસના તથ્યો અને સંજોગો અનુસાર જ્યારે પણ જરૂરી બને ત્યારે વિગતવાર એફિડેવિટ દાખલ કરવાનો પોતાનો અધિકાર અનામત રાખે છે.

૧૨. પ્રસ્તુત કેસમાં પ્રતિવાદી નં. ૪ ની દલીલ છે કે પિટિશનર શિક્ષક તરીકે નોકરી કરતા હતા અને હવે નિવૃત્ત થયા છે. તેઓ છેલ્લા કેટલાક દાયકાઓથી ખેડા જિલ્લાના નડિયાદ ખાતે અલગ રહેતા હતા. મોજે સરોઢી, વલસાડ ખાતે સંપાદિત જમીન પર આવેલા વૃક્ષો અને માળખાકીય બાબતોની ખેતી, જાળવણી કે સંરક્ષણમાં પિટિશનરનો કોઈ ભૌતિક કે નાણાકીય સહભાગ નહોતો. પ્રતિવાદી નં. ૪ શરૂઆતથી જ પ્રશ્નવાળી જમીનના ૧૪૫૭૮ (એકલ) કબજામાં હતા અને સંપાદિત ભાગનું તમામ ખેતીવાડી સંચાલન કરતા હતા. પાકોના રક્ષણ માટે પ્રશ્નવાળી જમીનની આસપાસ વાયર ફેન્સિંગ અને સિમેન્ટના પોલ બેસાડવાનો ખર્ચ ફક્ત પ્રતિવાદી નં. ૪ દ્વારા જ કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૩. જો કે પ્રતિવાદી નં. ૪ ના એફિડેવિટ-ઇન-રિપ્લાયમાં એવું નિવેદન છે કે પિટિશનર એવા વૃક્ષો અને માળખાકીય બાબતોના ફાળો અથવા વૃદ્ધિ માટે પોતાનું યોગદાન દર્શાવવા માટે કોઈ દસ્તાવેજી પુરાવા પ્રદાન કરવામાં નિષ્ફળ ગયા છે જેના માટે સંપૂર્ણ અને સચોટ ચકાસણી પછી તારીખ ૧૮.૦૪.૨૦૨૩ નો સુધારેલો એવોર્ડ પસાર કરવામાં આવ્યો છે, પરંતુ પિટિશનરની તે દલીલનો કોઈ જવાબ નથી કે તેમને તારીખ ૧૮.૦૪.૨૦૨૩ ના રોજ હાથ ધરવામાં

આવેલી કાર્યવાહી વિશે જાણ કરવામાં આવી ન હતી. આમ, પિટિશનર માટે સક્ષમ સત્તાધિકારી સમક્ષ જો કોઈ યોગદાન આપ્યું હોય તો તેના પુરાવા રજૂ કરવાની કોઈ તક ઊભી થઈ ન હતી.

૧૪. એફિડેવિટ-ઇન-રિપ્લાયમાં કરવામાં આવેલા અન્ય તમામ દાવાઓ વળતરની સમગ્ર રકમની ચુકવણી મેળવવા માટે પ્રતિવાદી નં. ૪ ના અધિકારને સમર્થન આપતી દલીલો છે, પરંતુ આ સંદર્ભમાં તપાસ સક્ષમ સત્તાધિકારીના સ્તરે થવી જરૂરી હતી જે કરવામાં આવી નથી.

૧૫. રાજ્ય પ્રતિવાદીઓ વતી દાખલ કરવામાં આવેલા એફિડેવિટ-ઇન-રિપ્લાય પરથી એટલું નોંધવું પૂરતું છે કે તેમાં તે વાત સ્વીકારવામાં આવી છે કે નાયબ કલેક્ટર (પ્રાંત અધિકારી), વલસાડ દ્વારા પ્રતિવાદી નં. ૪ દ્વારા તારીખ ૧૩.૦૩.૨૦૨૩ ના રોજ સબમિટ કરાયેલી અરજી પર તારીખ ૧૮.૦૪.૨૦૨૩ નો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. જો કે, એવું રજૂ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે કે સક્ષમ સત્તાધિકારીએ જમીનની આસપાસ ફેન્સિંગ સ્થાપિત કરવા માટે સિમેન્ટ ખરીદીના બિલ ધ્યાનમાં લીધા હતા અને ગ્રામ પંચાયત સરોઢીના સરપંચ, ગ્રામ પંચાયત સરોઢીના તલાટી-કમ-મંત્રી અને અન્ય પંચોની ઉપસ્થિતિમાં તારીખ ૧૦.૦૩.૨૦૨૩ નું પંચનામું હાથ ધરવામાં આવ્યું હતું.

૧૬. તેમ છતાં, તે એક નિર્વિવાદ હકીકત છે કે તારીખ ૧૮.૦૪.૨૦૨૩ ના સામા હુકમ પસાર કરતા પહેલાં પ્રતિવાદી નં. ૪ ને વળતરની ચુકવણીની બાબતમાં

પોતાના પુરાવા રજૂ કરવાની અથવા પ્રતિવાદી નં. ૪ ની દલીલનો વિરોધ કરવાની સુનાવણીની કોઈ તક પિટિશનરને આપવામાં આવી ન હતી.

૧૭. તેથી, સામા હુકમમાં કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું મોટું ઉલ્લંઘન થયેલું છે અને તે રદ કરવાને પાત્ર છે. તારીખ ૧૮.૦૪.૨૦૨૩ ના નં. LAQ/Railway/Vashi-૧૩૧/૨૦૨૩ ના એવોર્ડને રદ કરીને, પ્રસ્તુત પિટિશન મંજૂર કરવામાં આવે છે. પિટિશનર અને પ્રતિવાદી નં. ૪ બંને સહ-માલિકોને નોટિસ આપીને અને સુનાવણીની તક પૂરી પાડીને નવો નિર્ણય લેવા માટે આ મામલો સક્ષમ સત્તાધિકારી/નાયબ કલેક્ટરને પરત મોકલવામાં આવે છે. પક્ષકારો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા પુરાવાઓના મૂલ્યાંકનના આધારે, આદેશની નકલ મળ્યાની તારીખથી બને તેટલી વહેલી તકે, પ્રાધાન્યરૂપે એક મહિનાના સમયગાળાની અંદર કાયદા અનુસાર કાળજીપૂર્વકનો અને કારણો દર્શાવતો હુકમ પાસ કરવાનો રહેશે.

૧૮. જો સક્ષમ સત્તાધિકારી આ નિષ્કર્ષ પર પહોંચે છે કે પિટિશનર પણ પોતાના હિસ્સાના વળતર માટે હકદાર છે, જે તારીખ ૧૮.૦૪.૨૦૨૩ ના સામા હુકમ હેઠળ અગાઉથી જ પ્રતિવાદી નં. ૪ ને ચૂકવી દેવામાં આવ્યો છે, તો પ્રતિવાદી નં. ૪ ને ચૂકવવામાં આવેલી વધારાની રકમની વસૂલાત માટે યોગ્ય હુકમ પસાર કરવો પડશે.

૧૯. ઉપરોક્ત શરતોને આધીન, પ્રસ્તુત પિટિશન મંજૂર કરવામાં આવે છે.

એ. બી. વાઘેલા

(સુનીતા અગ્રવાલ, મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ)

(ડી. એન. રાય, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.